

KOMÓCSIN ZOLTÁN

1923. április 18. Felsőgalla, Komárom és Esztergom vármegye –
1974. május 28. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum/Pap Jenő

FŐBB TISZTSÉGEI

Az MDP Vas Megyei Bizottsága titkára	1948. december–1949. június
Az MDP KV Propaganda Osztálya helyettes vezetője	1949. június–1950. október
	1953. január–1954. január
Az MDP KV Propaganda Osztálya vezetője	1954. január–1955. december
Az MDP Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága első titkára	1956. február–1956. október 31.
Az MSZMP Hajdú-Bihar Megyei Intéző Bizottsága elnöke	1956. november 30.–1957. március 25.
Az MSZMP IKB, illetve KB tagja	1957. február 26.–1974. május 28.
A KISZ szervezőbizottságának elnöke	1957. március 21.–1957. október 27.
A KISZ KB első titkára	1957. október 27.–1961. szeptember 14.
Az MSZMP PB póttagja	1959. június 29.–1962. november 24.
A Népszabadság főszerkesztője	1961. szeptember 12.–1965. június 25.
Az MSZMP PB tagja	1962. november 24.–1974. május 28.
Az MSZMP KB titkára	1965. június 25.–1974. május 28.
A Népszabadság főszerkesztője	1974. március 21.–1974. május 28.

PÁLYÁJA

Apja, id. Komócsin Mihály tetőfedő, a két világháború között a Magyar Építőmunkások Országos Szövetsége (MÉMOSZ) szegedi csoportjának és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP) területi szervezetének vezetőségi tagja, 1945 után szakszervezeti és pártfunkcionárius volt; anyját Popp Margitnak hívták. Öccse, ifj. Komócsin Mihály 1985-ben a Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád Megyei Bizottsága első titkáráként vonult nyugállományba.

Családjával együtt egyéves korában költözött vissza Szegedre, apja szülővárosába. Hét elemiit végzett, de szülei rossz anyagi körülményei miatt az iskola mellett alkalmi munkákat kellett vállalnia. 14 évesen már apja mellett dolgozott, tényszonya miatt azonban nem maradhatott a szakmában, ezért kereskedőinasnak adták. 1939-től a Del-Ka Cipőkereskedelmi Rt.-nél volt tanonc, majd segéd, 1944-ben a cég hódmezővásárhelyi boltjában üzletvezető. A családi hagyományokat követve korán bekapcsolódott a munkásmozgalomba: 1938. szeptemberben belépett a szociáldemokrata párt ifjúsági szervezetébe, 1939-ben a szakszervezetbe. Életrajzírója, Perneki Mihály szerint már

1941-ben felvételt nyert a kommunista pártba, 1949-ben (a Magyar Dolgozók Pártja Titkársága számára) készült rövid jellemzése szerint erre 1944-ben került sor, s nekrológjában sem említik az 1941-es dátumot.

A szovjet csapatok 1944. októberi bevonulása után a Kommunista Ifjúsági Szövetség, majd az örökébe lépő Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség (Madisz) szervezésében vett részt, 1945 elején rövid ideig a *Munka* című lapot szerkesztette. 1945 tavaszán Debrecenben két hónapos pártiskolát végzett, majd 1945. júliustól 1948. februárig a Magyar Kommunista Párt szegedi bizottságának szervezőtitkáráként (titkárhelyettesként) tevékenykedett.

Még a háború után Szegeden ismerkedett meg Révai Józseffel, aki az első pártfogója lett. 1948. februártól az MKP, júniustól az MDP Központi Vezetősége Titkárságának munkatársa, Farkas Mihály főtitkárhelyettes referense, az év december közepétől az MDP Vas Megyei Bizottságának titkára volt. 1949. júniusban visszakerült a pártközpontba a Propaganda Osztály helyettes vezetőjének. 1949. májusban országgyűlési képviselővé választották, parlamenti mandátumát élete végéig megőrizte. 1950. októberben az elsők között küldték ki a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága hároméves pártfőiskolájára, ahol a második évtől újságíró szakra járt, ám 1953 januárjában államvizsgái letétele előtt – valószínűleg káderhiány miatt – hazahívták (megszakított tanulmányait 1964-ben fejezte be), és ismét a KV Propaganda Osztályának helyettes vezetője, 1954 elején vezetője lett, 1954. májusban bekerült az MDP Központi Revíziós Bizottságába is.

1955. decemberben Gerő Ernő javaslatára leváltották a Propaganda Osztály éléről, és 1956 februárjában a Hajdú-Bihar megyei pártbizottságra helyezték át első titkárnak. 1956. október 23-án Debrecenben a fővárosihoz hasonlóan reformokat követelő, a diktatúrával szembeforduló tömegtüntetés kezdődött. Komócsin határozott utasítására (a mozgalmat likvidálni kell) a helyi karhatalmi egységek parancsnoka, Klár Miksa rendőr őrnagy a tüntető tömegbe lövetett. A forradalom leverése után az MSZMP Ideiglenes Központi Bizottsága november 6-i felhívása nyomán vezetésével alakult meg az új párt megyei és városi szervezőbizottsága, november 30-án formálisan is ő lett a megyei intézőbizottság elnöke.

1957. februárban bekerült az MSZMP (Ideiglenes) Központi Bizottságába, júniusban póttagként a Politikai Bizottságba. 1957. márciustól az újonnan életre hívott Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezőbizottságának elnöke, 1957. október és 1961. szeptember között a KISZ KB első titkára volt. 1961 szeptemberétől a *Népszabadság* főszerkesztőjévé nevezték ki. Az MSZMP VIII. kongresszusán (1962. november 20–24.) a PB rendes tagjává választották, 1965. júniusban megkapta a külügyi KB-titkári posztot, 1962–1966 között a KB Agitációs és Propaganda Bizottságának is tagja volt.

Az 1968-ban bevezetett gazdaságirányítási reform miatt, amelynek kidolgozói megpróbálták a piacgazdaság egyes elemeit ötvözni a szocialista tervutasításos rendszerrel, s elsősorban a mezőgazdaságban értek el sikereket, a pártvezetésen belül kialakult egy laza csoportosulás, amely – Moszkvával együtt – aggódva figyelte a párt gazdasági monopolhelyzetének „megrendülését”, „a munkásság érdekeinek háttérbe szorulását.” A kiterjedt kapcsolati rendszerrel rendelkező Komócsin Biszku Bélával, Gáspár Sándorral és Pullai Árpáddal együtt ennek a magát munkásellenzéknek nevező neosztálinista politikai körnek lett az egyik vezéralakja, s Kádár esetleges leváltása esetére potenciális utódjelöltként tekintettek rá. Erre azonban nem került sor, Kádár 1972-ben visszaszerezte Brezsnyev bizalmát, s ő maga látott hozzá a reformok leállításához.

1973. áprilistól elhatalmasodó betegsége miatt KB-titkári feladatainak egy részét Pullai Árpád vette át. A KB 1974. márciusi 19–20-i ülésén újból megbízták a *Népszabadság* szerkesztőbizottságának vezetésével, de posztját ténylegesen már nem tudta betölteni.

FŐ MŰVEI

Nemzeti érdek és nemzetköziség. Kossuth Kiadó, Budapest, 1966.

A budapesti konzultatív találkozó és a nemzetközi kommunista mozgalom néhány időszerű kérdése. Kossuth Kiadó, Budapest, 1968.

A kommunista és munkáspártok moszkvai nemzetközi tanácskozása. Kossuth Kiadó, Budapest, 1969.

Nemzeti érdekek, internacionalista célok. Beszédek, cikkek. Kossuth Kiadó, Budapest, 1972.

Válogatott beszédek és cikkek. Kossuth Kiadó, Budapest, 1975.

FORRÁS

Az MDP KV Titkársága 1949. június 28-i ülésének jegyzőkönyve. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS 276. fond 54/51. őrzési egység. http://www.digitarchiv.hu/faces/frameContentGenerator.jsp?ADT_ID=39892&MT=1 (A letöltés ideje 2014. október 10.)

IRODALOM

Győri Imre: Komócsin Zoltán útja. *Tiszatáj*, 1978/4.

Komócsin Zoltán életútja, 1923–1974. A bevezető tanulmányt írta, a dokumentumokat válogatta és szerkesztette Perneki Mihály. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat Ságvári Endre Könyvszerkesztőség, Budapest, 1982.

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyírő András. Interart Kiadó, Budapest, 1989. 290–291.

Kahler Frigyes–M. Kiss Sándor: „Mától kezdve lövünk”. *Tíz év után a sortüzekről.* Kairosz, Budapest, 2003.